

ALVØEN SKOLE

PLAN FOR SYSTEMATISK ARBEID MED ELEVENS SKOLEMILJØ

Medborgerkompetanse og sosialt medansvar

Sosiale mål

Mobbeforebyggende arbeid

Aktivitetsplikt, avdekking og prosedyrer

ALVØEN SKOLE
Anno 1862

“ Jeg kan
Jeg vil
Jeg får det til ”

Engasjement og mot
skal prege vår skole.
Vi strekker oss
og gjør hverandre gode.
Så bli vi hver dag
en bedre læringsmiljø!

Innledning

«Skolen skal aktivt drive eit kontinuerleg og systematisk arbeid for å fremje helsa, miljøet og tryggleiken til elevane, slik at krava i eller i medhald av dette kapitlet blir oppfylte. Skoleleiinga har ansvaret for den daglege gjennomføringa av dette. Arbeidet skal gjelde det fysiske så vel som det psykososiale miljøet.» (Opplæringsloven § 9A-4)

Vi vet at et godt og inkluderende læringsmiljø bidrar til positiv læring og utvikling for den enkelte elev. Voksne har hovedansvaret for sosiale fellesskap. Vi vet at barn som gjør ting sammen har lettere for å utvikle fellesskap og involvere seg på ulike sosiale arenaer.

Opplæringsens mål er å ruste barn, unge og voksne til å møte livets oppgaver og mestre utfordringer sammen med andre (k06).

Elevene skal kunne delta aktivt i samhandling med andre. De skal kunne lytte til, være i dialog med og yte noe for andre og medvirke til gode fellesskap.

Alvøen skole skal aktivt og systematisk arbeide for å fremme et godt psykososialt miljø der den enkelte elev skal oppleve trygghet og sosial tilhørighet. Vi tar barnas opplevelser på alvor og retter vår oppmerksomhet mot det positive som bor i den enkelte. De voksne på skolen er viktige rollemodeller som setter tydelige grenser. Et godt og inkluderende læringsmiljø bidrar til positiv læring og er avgjørende for å forebygge og redusere mobbing.

Alvøen skoles handlingsplan for elevenes psykososiale miljø skal synliggjøre hvordan vi arbeider for å oppfylle kravene i **Opplæringsloven § 9a-1, § 9a-3 og § 9a-4**. Handlingsplanen inneholder prosedyrer, tiltak og faglige prinsipp som skal følges av alle ansatte ved skolen. Vi må arbeide kontinuerlig med å utvikle læringsmiljøet ved skolen og sette inn forebyggende tiltak.

Planen beskriver hvordan skolen **forebygger** krenkende atferd, deriblant mobbing. Videre beskriver planen ansattes **aktivitetsplikt**. Den er også ment å konkretisere hva Alvøen skole skal gjøre for å styrke elevenes **medborgerkompetanse, sosiale bevissthet og medansvar**.

Det er viktig å understreke at alle voksne i skolen er forpliktet til å følge denne planen. Men skolen alene kan ikke greie å få til et godt læringsmiljø og løse alle problemer med mobbing. Vi er helt avhengig av at både elevene gjennom elevrådsarbeid, og foreldrene gjennom et godt samarbeid med skolen, positive holdninger og aktiv deltakelse i nærmiljøet trekker i samme retning for å skape et godt og trygt læringsmiljø ved skolen.

Planen er revidert februar 2022.

Ledelsen, Alvøen skole

Innhold

Innledning	2
Formål	4
Omfang og virkeområde	4
Ansvar	4
Trygt og godt skolemiljø	4
Begrepsavklaringer / definisjoner	4
Forebygging og holdningsskapende arbeid	5
Tiltak som reduserer risikoen for at elever blir utsatt for krenkende ord og handlinger.	5
Forebyggende tiltak på systemnivå	5
Forebyggende arbeid på skolenivå	6
Forebyggende tiltak på klasse/trinn-nivå	7
Aktivitetsplikten	8
Metoder og rutiner for å avdekke at elever blir utsatt for krenkende ord og handlinger	8
Dokumentasjonsplikt	9
Håndtering og sanksjoner	10
Tiltak og rutiner for problemløsning.	10
Prosedyrer for jobbing i etterkant – organisasjonsnivå	11
Vedlegg 1	12

Formål

For å nå skolens overordnede mål må alle ansatte, elever, foresatte og andre med tilknytning til skolen arbeide for å fremme et godt læringsmiljø der den enkelte elev kan oppleve trygghet og sosial tilhørighet. Formålet med denne planen er å systematisere skolens arbeid for å:

- Sikre elevenes rett til et trygt og godt psykososialt skolemiljø
- Forebygge, avdekke, stoppe og følge opp krenkelser og mobbing

Omfang og virkeområde

Reglene i opplæringslovens kapittel 9A gjelder for elevene i skoletiden, elever i skolefritidsordningen og på leksehjelpordningen. Dersom forhold utenfor skolen f. eks på skoleveien, gjør at en elev ikke opplever at det trygt og godt å være på skolen, har skolen like fullt en plikt til å hjelpe eleven.

Ansvar

Opplæringslovens § 9A-3 fastslår rektors ansvar for at skolen

- Har nulltoleranse mot mobbing, vold, diskriminering og trakassering
- Arbeider systematisk for å fremme helse, miljø og trygghet til elevene

Trygt og godt skolemiljø

Opplæringsloven § 9A-2 slår fast at alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring. Dette omfatter både det fysiske og psykososiale miljøet. Det betyr at skolemiljøet skal ha en positiv virkning for elevene i skolen. Det er elevens opplevelse av å ha det trygt og godt som danner premiss for arbeidet med enkeltelever og deres skolemiljø.

Begrepsavklaringer / definisjoner

Psykososialt miljø:

Med psykososialt miljø menes her de mellommenneskelige forholdene på skolen, det sosiale miljøet og hvordan elevene og personalet opplever dette. Det psykososiale miljøet handler også om elevenes opplevelse av læringssituasjonen.

Det psykososiale miljøet bestemmes av samhandlingen og kommunikasjonen mellom alle som oppholder seg i skolen og blir til i samspillet mellom eleven, andre elever i klassen, elever i andre klasser, de ansatte og alle som har en befatning med skolen som foreldre, skoleeier og lokalt kultur- og næringsliv.

Krenkende atferd:

Krenkende atferd er en fellesbetegnelse for alle former for atferd som tilsiktet eller ikke tilsiktet rammer andre mennesker fysisk eller psykisk.

Mobbing, vold, diskriminering og rasisme, hører inn under hva krenkende atferd er. Men krenkende atferd kan også være enkeltstående handlinger, eller enkeltstående ytringer om for eksempel utseende eller funksjonshemninger.

Mobbing:

En person blir mobbet når han eller hun, gjentatte ganger og over tid, blir utsatt for negative handlinger fra en eller flere personer. Det er en negativ eller aggressiv handling når noen med vilje påfører en annen person skade eller smerte – ved fysisk kontakt, ved ord eller på andre måter. For å kunne bruke betegnelsen mobbing skal det også være en viss ubalanse i makt- og styrkeforholdet;

den som blir utsatt for de negative handlingene, har vanskelig for å forsvare seg og er noe hjelpeløs overfor den eller de som plager ham eller henne.

Forebygging og holdningsskapende arbeid

Tiltak som reduserer risikoen for at elever blir utsatt for krenkende ord og handlinger.

Opplæringsloven § 9a-3 om det psykososiale miljøet, 1. avsnitt:

«Skolen skal aktivt og systematisk arbeide for å fremme eit godt psykososialt miljø der den enkelte eleven kan oppleve tryggleik og sosialt tilhør».

Medborgerkompetanse og sosialt medansvar omfatter både kunnskap, holdninger og handlinger. Vi er alle en del av et fellesskap, enten hjemme, på skolen eller ute i samfunnet. Elevene skal være delaktige i det som skjer og være bevisste på at de betyr noe for andre og at de skal medvirke til et godt fellesskap.

Vi ønsker aktive elever som er engasjerte og som ser nytten av å bety noe for andre og som setter "oss og vi" i fokus. På denne måten kan hver enkelt være med å bidra til et trygt og godt læringsmiljø der alle trives og har det bra. Samtidig utvikler de seg til å bli gode medborgere i samfunnet.

Kontinuerlig og systematisk arbeid

Skolens systematiske arbeid for å sikre elevene et godt psykososialt miljø

«Skolen skal aktivt drive eit kontinuerleg og systematisk arbeid for å fremme helsa, miljøet og tryggleiken til elevane, slik at krava i eller i medhald av dette kapitlet blir oppfylte. Skoleleiinga har ansvaret for den daglege gjennomføringa av dette. Arbeidet skal gjelde det fysiske så vel som det psykososiale miljøet.» (Opplæringsloven § 9A-4)

Forebyggende tiltak på systemnivå

TIDSPUNKT	HVA	ANSVARLIG
August	Gjennomgang av handlingsplan i personalet. Gjennomgang av opplæringslovens §9a -skolens plikter (personalet og foreldremøter). Alle klasser gjennomgår skolens ordensregler og hva krenkelser og mobbing er. Henges i klasserommet. Gjennomgang av skolens tilsynsrutiner og plan Foreldremøter - ta del i det forebyggende og holdningsskapende arbeidet ved å være gode voksne rollemodeller. Valg av elevrådsrepresentanter og valg av elevrepresentanter til SMU Elevsamtaler starter opp Valg av TL Oppstart timen LIVET - plan for halvåret	Ledelsen Ledelsen Ledelsen/kontaktlærere Kontaktlærer Kontaktlærer TL-ansvarlige/kontaktlærer Kontaktlærer
September	Utarbeide sosial årsplan på hvert trinn Gjennomgang handlingsplan for elevenes psykososiale miljø (Elevråd, FAU, SMU) Møte i SU/SMU	Trinn Rektor Trinn

Oktober	Relasjonskartlegging/sosiometrisk måling (Øde øy, Garnnøste, Bussen). Diskutere resultater på team. Sette inn tiltak ved behov.	Team/kontaktlærere
November	Møte i SU/ SMU Utviklingssamtaler – gjennomgang av faglig og sosial utvikling	Rektor
Desember	Elevundersøkelsen (Udir)	Avdelingsleder 5.-7. trinn
Januar	Gjennomgang av skolens ordensregler Valg av TL Timen LIVET - plan for halvåret	Kontaktlærer TL-ansvarlig/kontaktlærer Kontaktlærer
Februar	Møte i SMU Brukerundersøkelse (foresatte) Resultater fra elevundersøkelsen presenteres i SMU, personalet og elevrådet. Kvalitetsoppfølging (skolemiljø og læring)	Rektor Rektor Rektor Ledelsen/kontaktlærer
Mars	Relasjonskartlegging/sosiometrisk måling Evaluerer nye tiltak	Team/kontaktlærer
April	Olweusundersøkelse 4. - 7. trinn "sosiogram" - bussen eller øyen 3.trinn Utviklingssamtaler	Kontaktlærer
Mai	Revidering av handlingsplan både i utviklingsgruppen og i personalet	Ledelsen/utviklingsgruppen/ trinn
Ukentlig	Elevsamtaler Klassens time	Kontaktlærer Kontaktlærer
Kontinuerlig	Fellessamlinger Vennsamling Fadderordning TL-programmet Helsesykepleier skal bidra aktivt til skolemiljøet ved blant annet å gjennomføre samtaler med enkeltelever. AART grupper Elevrådsmøter ca. hver 3. uke Foreldremøter ved behov.	Trinn 5. trinn TL-ansvarlige Helsesykepleier, ledelsen AART-instruktører Gjennomføres første hele skoledag etter hver ferie. Foreldrekontakter/kontaktlærer

Forebyggende arbeid på skolenivå

TIDSPUNKT	HVA	ANSVARLIG
August	Trivselsuke ved skolestart med særlig fokus på samhold, fellesskap, trygghet og trivsel.	
<i>Vennskap og trivsel</i>	Gjøre elever og ansatte kjent med skolens rutiner, nettvett og ordensregler. 1.trinn må bli kjent med skolen; skolebyggene, kontorer, lekeområder, o.l Innhold i trivselsukene:	

	<ul style="list-style-type: none"> • «Sosiale lekser», eks. si en hyggelig ting, spille brettspill, si noe positivt til noen, "hemmelig venn", "hodejegeren". • Relasjonsbygging og leker i klassen og på skolen. • En tur i nærmiljøet som gjennomføres klassevis/trinnvis, eks. se hvor alle bor. <p>Vennsamling Tema: Hvordan kan du bidra til et godt klassemiljø) Sett mål frem til neste vennsamling. Evaluer og sett nytt mål. Nytt venn-bilde hvert år. Fysisk aktivitet og TL-leker med aldersblanding. Etablere fadderordning 1. og 5. trinn og fortsette fadderordning på de andre trinnene.</p>	1.- 3. og 5.- 7. trinn
September <i>Omsorg, lytte til andre og si sin mening</i>	Fokus på venne- og lekegrupper/lekepar i friminutter hos de yngste, obs på eventuelle "klikker" som bør brytes opp. Utfordre foresatte i foreldremøte på å planlegge en sosial aktivitet for klassen.	
Oktober <i>Respekt og mangfold</i>	Fellessamling FN Vennsamling etter høstferien Tema: Hvordan kan du bidra til et godt klassemiljø) Sett mål frem til neste vennsamling. Evaluer og sett nytt mål. Reiselivsmessen Flagg i gangen og i klasserom. TV-aksjonen Undervisning fra Helsesykepleier 2. trinn vold og overgrep	6. Trinn Ledelsen 7. Trinn Ledelsen Helsesykepleier
November <i>Tålmodighet og utholdenhet</i>	FIFA-turnering for 6. og 7. trinn 4.trinn har lesestund for 1. -3.trinnselever	Elevråd 4.trinn
Desember <i>Omsorg/ Innsats for andre</i>	Juleverksted Innsats for andre. Gjøre gode gjerninger (syng for de eldre på Frieda Fasmer, gå Lucia på Rema1000). Redd Barna sin omvendte julekalender. Sosiale lekser. Faddersamarbeid i juletiden (juleverksted, båltur, eventyrlesning) 4. trinn inviterer førskolebarna.	Valgfritt Kontaktlærere Kontaktlærere
Januar <i>Ansvarsbevissthet og selvkontroll knyttet mot nettvett</i>	Nettvett/uke skal arrangeres årlig, med oppfølging, diskusjoner og samtaler i klassene. (ytringsfrihet, digital mobbing, diverse nettvett-sider). Kople to trinn. Sosial dialogkveld med foresatte - Gallerimetoden Uro - Sykt sosial Trygdekontoret - skjermjunkie Det digitale dopet Sjakkturnering 4.-5. trinn. Kontakt sjakkforbundet. Undervisning fra Helsesykepleier 6. trinn pubertet. 4.trinn har lesestund for 1. -3.trinnselever Vennsamling etter nyttår Tema: Hvordan kan du bidra til et godt klassemiljø) Sett mål frem til neste vennsamling. Evaluer og sett nytt mål.	4. og 5. trinn 6. og 7. trinn 4.-5. trinn Helsesykepleier Ledelsen Kontaktlærer
Februar <i>Utholdenhet og samarbeid</i>	Vinteraktivitetsdag - Melde seg på ulike aktiviteter, reise til et sted med snø (tilpasset slik at alle kan delta). Kanskje et fast trinn skulle fått mulighet til buss til fjellet?	Alle 6.trinn Alle

	Fokus på mangfold - internasjonal uke (samenes dag 6. februar, morsmålsdagen 21. februar). "Åpen skole" - trinnsamarbeid, utstillinger og aktiviteter. Undervisning fra Helsesykepleier 5. trinn: grupper for barn i to hjem.	Helsesykepleier
Mars <i>Omsorg, ansvarsbevissthet og takknemlighet</i>	Innsats for andre; 1. trinn synge i/utenfor barnehagen 7. trinn ha opplegg for 3. trinn en hel dag. Inkludere elevene i planlegging og gjennomføring. Undervisning fra Helsesykepleier 5. trinn: psykologisk førstehjelp. Vennsamling etter vinterferien Tema: Hvordan kan du bidra til et godt klassemiljø) Sett mål frem til neste vennsamling. Evaluer og sett nytt mål. Leirskole	Alle Helsesykepleier Ledelsen 7.trinn
April <i>Nysgjerrighet og læringsglede</i>	Matematikkdag (5. trinn lager opplegg for 1.-4. trinn). Undervisning fra Helsesykepleier 3. trinn: helse og fysisk aktivitet. Vennsamling etter påskeferien Tema: Hvordan kan du bidra til et godt klassemiljø) Sett mål frem til neste vennsamling. Evaluer og sett nytt mål.	5.trinn Helsesykepleier Ledelsen
Mai <i>Selvkontroll, respekt, utholdenhet og samarbeid</i>	Fotballturnering Mesternes mester Hoppetaukonkurranse Miljøvern (bossplukking) Fadderdager	Elevrådet Alle
Juni <i>Samarbeid og respekt</i>	Alvølekene Kanonballturnering	6. trinn

Forebyggende tiltak på klasse/trinn

Hvert trinn skal hver måned/halvår ha fokus på et begrep knyttet til sosial kompetanse. Se plan over. SMART-begreper. Temaet skal være utgangspunkt for aktiviteter, undervisningsopplegg, samtaler eller lignende minst to ganger i måneden.

Aktivitetsplikten

Metoder og rutiner for å avdekke at elever blir utsatt for krenkende ord og handlinger

Aktivitetsplikten er en sentral del av kapittel 9 A i opplæringsloven, og gjelder for alle som er ansatt ved skolen og SFO. Den ansattes aktivitetsplikt inntreer når man får kunnskap eller mistanke om at en elev blir utsatt for krenkende ord eller handlinger. Skolen skal dokumentere både tiltakene som settes inn (aktivitetsplan) og arbeidet som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikten. Det er elevens egen opplevelse som avgjør når tiltaksplikten utløses og hvor lenge den varer. Skolens aktivitetsplikt, løper til eleven opplever at det er trygt og godt å være på skolen, og så lenge det finnes egnede tiltak som med rimelighet kan forventes satt inn.

Aktivitetsplikten omfatter:

- å følge med

Elever sier ikke nødvendigvis fra om at de ikke har det trygt og godt på skolen. Det stiller store krav til voksnes årvåkenhet. Alle ansatte skal aktivt følge med på om alle elevene har det trygt og godt på skolen.

- å gripe inn

Den voksne som først kommer inn i situasjonen griper inn og prøver å løse situasjonen der og da, og melder fra til kontaktlærer om situasjonen og hvordan den ble løst.

Hensikten med å gripe inn er å stanse uønskede handlinger så raskt som mulig for å unngå eller redusere fysiske og psykiske skader hos de involverte. Begge parter skal oppleve at de blir ivaretatt av trygge og tydelige voksne som viser omsorg og respekt, men som tar avstand fra handlingen og har tydelig forventning til endret atferd.

- å varsle skoleleder ([skolens eget skjema](#))

Etter at den som arbeider ved skolen har undersøkt saken og kommet til at det er forhold som bør følges opp, skal rektor varsles. Rektor plikter å sikre at alle saker de blir varslet om, følges opp.

- å undersøke ved mistanke

Dersom den som jobber på skolen er i tvil om en elev har blitt utsatt for krenkende ord eller handlinger, skal vedkommende gjøre noe. Plikt til å undersøke inntre straks den ansatte får kunnskap eller mistanke om at en elev blir utsatt for krenkende ord eller handlinger. Hvis undersøkelsen viser at dette er forhold som bør følges opp videre, skal rektor varsles.

- sette inn egnede tiltak

Skolens ledelse plikter å sikre at saker de blir varslet om, følges opp.

Skoleledelsen må foreta en konkret undersøkelse av de faktiske forholdene, bakgrunn for henstillingen, hva som har skjedd og hvem som er involvert i saken. På bakgrunn av disse undersøkelsene, kan det settes det inn tiltak mot enkeltelev eller mot en gruppe elever eller en klasse. Plikten til å sette inn tiltak varer til elevens rett til et trygt og godt skolemiljø er oppfylt.

SKJERPET AKTIVITETSPLIKT

Dersom en ansatt får mistanke om eller kjennskap til at en annen ansatt utsetter en elev for krenking som mobbing, vold, diskriminering og trakassering, skal vedkommende straks varsle rektor. Rektor skal varsle skoleeier.

Dersom en i skoleledelsen står bak krenkelsene, skal skoleeier varsles direkte.

Dokumentasjonsplikt

Skolen skal lage en skriftlig plan (aktivitetsplan) når det skal gjøres tiltak i en sak. Eleven og elevens foresatte skal snarest mulig, og senest innen 5 virkedager, motta en aktivitetsplan som viser hva skolen vil gjøre for å sikre eleven et trygt og godt skolemiljø. Eleven har rett til å bli hørt i saken, og til å uttale seg om hvilke tiltak som vil være til elevens beste.

I planen skal det fremgå:

- Hvilke problem tiltakene skal løse
- Hvilke tiltak skolen har planlagt
- Når tiltakene skal gjennomføres
- Hvem som er ansvarlige for gjennomføringen av tiltakene
- Når tiltakene skal evalueres

Skolen skal dokumentere hva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikten. Skolen har egen mal for dette.

Håndtering og sanksjoner

Tiltak og rutiner for problemløsning.

Når det gjelder sanksjoner skolen bruker overfor elever som utøver krenkende ord og handlinger vises det til felles ordensreglement for Bergen kommune.

Relasjon lærer – klasse

Den voksne ved Alvøen skole utøver tydelig ledelse på en slik måte at klassen/gruppen oppleves som et trygt sted for alle elevene. Vi er åpne for kontakt og er lydhør overfor tilbakemeldinger fra elevene. Vi lytter, følger opp og ser hver enkelt elev.

Vi jobber kontinuerlig med klassemiljøet. God klasseledelse bidrar direkte til at det blir mindre mobbing, og indirekte ved at klassemiljøet blir bedre.

Tiltak:

- Klasseverdier/trinnverdier (ikke for mange)
- Tydelig voksne som stiller krav
- Klare grenser og forventninger
- Klassens time
- Positive meldinger
- Bygge samhold/lag

Relasjon elev – elev

Elevene i klassen tar vare på hverandre og er opptatt av at alle har det trygt.

Det betyr at elevene har omsorg for hverandre, viser empati og at de gis ansvar, medbestemmelse og muligheter til samarbeid f. eks. gjennom:

- Klassemøter
- Klasseregler
- Hemmelig venn
- Felles opplevelser
- Dele klasser på tvers for å bryte mønster/vennegrupper
- Positive meldinger
- Fadderordning
- Elevrådsarbeid og arrangementer
- Lekegruppe
- Dialogkafé

Relasjon lærer/skole – foresatte

Relasjonen mellom lærer og den enkelte elevs foresatte er preget av respekt, tillit og samarbeidsvilje.

Det betyr at det involverte personalet og foresatte har et åpent og vennlig forhold med tanke på elevens faglige og sosiale utvikling. For eksempel gjennom:

- Skolen tar foreldres henvendelse på alvor
- Størst mulig åpenhet og informasjon
- Foreldre vet mest om egne barn, bruk og respekter hverandres ekspertise
- Utviklingssamtaler
- Foreldremøter
- Kontaktbok
- Kontakttid
- Informasjon på ukeplan, hjemmeside, fellesskriv
- Samarbeid skole og FAU/SU
- Klassekontaktmøte ved behov

Prosedyrer for jobbing i etterkant – organisasjonsnivå

Problemløsning på individnivå og etterarbeid etter en §9-A sak kan avdekke svakheter i systemet, som bør endres for å virke forebyggende. Det er derfor viktig at hver sak avsluttes med en evaluering der ledelse sammen med aktuelle parter drøfter hva en i organisasjonen kan lære av denne saken med tanke på å forebygge mobbing.

Prosedyrer for jobbing i etterkant – med fokus på organisasjonen:

- Gjennomgang av saken med tanke på hva den viser av organisering og rutiner som ikke fungerer godt nok.
Ansvar: Rektor/skolens ledelse.
- Gjennomgang og evaluering av saksgang på trinn.
- Gjennomgang og evaluering av saksgang på spes.ped team/utviklingsgruppe.
- Eventuell informasjon til andre ansatte basert på det som kommer fram i prosedyren.
- Handlingsplanen endres i henhold til nye prosedyrer dersom det avdekkes behov for dette.

Øde øy

Navn: _____

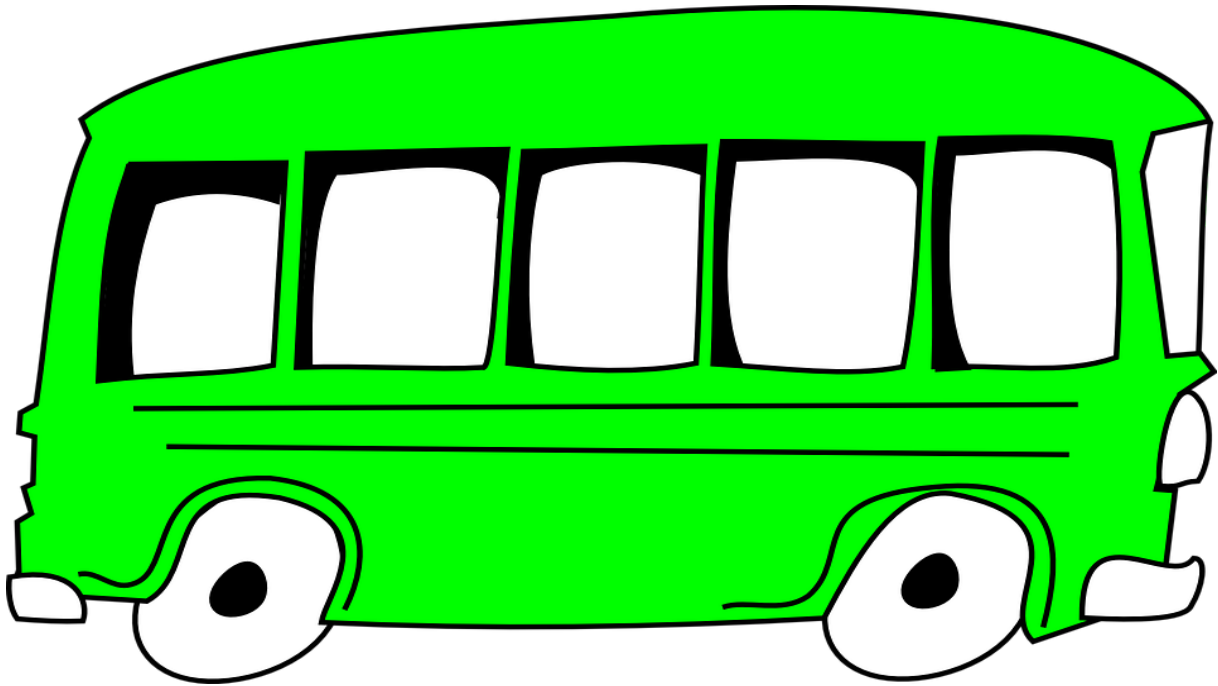
Tenk deg at klassen din var på båttur på et stort hav. Båten fikk motorstopp, og dere drev i land på en øde øy. Alt dere kan se er en lang strand og tett jungel.

1. Hvem hopper først i land?
2. Hvem tror du ville begynt å bestemme?
3. Dere skal velge en leder for klassen, hvem tror du ønsker selv å være leder, nevnt en eller to?
4. Hvem ønsker du som leder?
5. Noen foreslår at dere skal bygge en hytte, hvem er det?
6. Hvem er det som faktisk bygger hytten?
7. Dere bygger hytter. Dere skal ligge 6 elever i hver av dem, hvem ønsker du å ha i din hytte?
8. Hvis det ble kjedelig om ettermiddagen. Hvem ville du helst være med? Du får tre ønsker.
9. Hvis det ble skummelt om kvelden, hvem ville du hatt nær deg? Hvorfor?
10. Dere finner en kurv med mat. Hvem får mest?
11. Noen må lete etter ferskvann, hvem tilbyr seg å gå og lete?
12. En av elevene forlater dere andre, og roter seg bort i jungelen, hvem er det?
13. En av dere er svært flink til å holde humøret oppe og muntre de andre opp, hvem er det?

«Bussen»

– kartleggingsverktøy av vennskap/relasjoner

Observasjonsskjema: **BUSSEN**

Hjelpemidler: En buss og evt bilder av elevene. Bussen skal ha 5 vindu. Eleven selv er bussjåfør.

Du ber elevene velge 4 medelever som skal være med på bussen. De kan bruke bilder. Skriv navnene til alle elevene både loddrett og vannrett. Merk av vannrett de fire eleven som ble valgt (se eksempel)

